

Gäller för: Strategiska hälso- och sjukvårdsnämnden

Innehållsansvar: Karin Looström Muth, (karlo2), Direktör

Godkänd av: Strategiska hälso- och sjukvårdsnämnden, (SSN),

Giltig från: 2026-04-24

Giltig till: 2027-12-31

Handlingsplan för läkemedelsarbetet i Västra Götalandsregionen 2026-2027

Innehållsförteckning

Sammanfattning (Rubrik VGR).....3

Att tänka på vid utformning av styrdokument (Rubrik 2)..**Error! Bookmark not defined.**

Tydligt och begripligt språk**Error! Bookmark not defined.**

Inledning

Västra Götalandsregionen har sedan 2024 en strategisk plan för läkemedelsarbetet. Planen gäller för åren 2024-2027. Till planen finns en tvåårig handlingsplan kopplad. Under våren 2025 har en revision av den första handlingsplanen, giltig 2024-2025, gjorts. Den nya reviderade handlingsplanen tar avstamp i den tidigare och redogör på ett strukturerat och sammanhållet sätt för aktiviteter som är relevanta inom de sex strategiområdena. Handlingsplanen gäller för åren 2026-2027 och aktiviteterna syftar till att realisera de effekter som efterfrågas i den strategiska planen.

Avdelning specialiserad vård, läkemedel och medicintekniska produkter har varit huvudansvariga för revisionen. Den nya handlingsplanen innehåller både gamla, reviderade och nya aktiviteter. Samtliga aktiviteter är framtagna i samråd med och förankrade med intressenter i regionen. Bland intressenterna kan nämnas Läkemedelskommittén, hälso- och sjukvårdsförvaltningar (Regionala läkemedelsgruppen), Sjukvårdsapotek VGR och processansvariga för digital utveckling i regionen. Vid revisionen har arbetsgruppen fokuserat på att aktiviteterna är mer tidsbegränsade än tidigare. De nya aktiviteterna har fokus på insatser som när genomförda ger t.ex. ökad kvalitet, patientsäkerhet eller stöd till professionen i vårdmötet. Det vill säga att de fokuserar på utveckling av hälso- och sjukvården i och kring området läkemedel. Avsikten med handlingsplanen är inte att åskådliggöra alla aktiviteter som görs inom läkemedelsområdet i VGR.

I handlingsplan 2026-2027 finns en aktivitet (2.4) som syftar till att sammanställa redan genomförda aktiviteter som relaterar till vårdinformationssystemet Millennium. Arbetsgruppen har avsiktligt avstått från att inkludera ytterligare aktiviteter som kopplar till Millennium. Detta för att inte föregå det inriktningsbeslut som väntas i slutet av 2025 gällande vårdinformationssystem. Det kan således tillkomma aktiviteter kopplade till vårdinformationssystemutveckling, men dessa kommer att utföras utanför handlingsplanens omfattning.

Handlingsplanens struktur

Handlingsplanen utgörs av tabellerna nedan med planerade aktiviteter fördelade i de sex olika strategiområdena som beskrivs i den strategiska planen. Aktiviteterna kan dock bidra till önskade effekter inom flera strategiområden.

Ibland involverar en aktivitet flera olika intressenter inom regionen men en huvudansvarig funktion är utsedd. Detta för att koordinera och ansvara för planering, genomförande samt uppföljning av effekter av den specifika aktiviteten. Aktiviteterna ska, i förekommande fall, planeras och genomföras tillsammans med, eller i linje med, andra måldokument, strategier och planer som är styrande för hälso- och sjukvårdens inriktning VGR.

Samlad uppföljning och revidering

Handlingsplanen 2026-2027 kommer att följas upp och utvärderas löpande av Avdelning specialiserad vård, läkemedel och medicintekniska produkter i dialog med huvudansvariga för aktiviteterna. Uppföljning av aktiviteter sker årligen och det kommer att sammanställas i en sammanfattande rapport som överlämnas till strategiska hälso- och sjukvårdsnämnden hösten 2027. Förslag till reviderad strategisk läkemedelsplan för 2028-2032 och handlingsplan för perioden 2028-2029 planeras att läggas fram vid samma tidpunkt.

Aktiviteter per strategiområde

1. Prioritering utifrån kostnadseffektivitet och behov

Aktiviteter	Huvudansvarig för aktiviteten	Önskad effekt	Koppling till andra strategier och planer
<p>1.1. Utveckla beslutsstöd som underlättar för förskrivarna att göra kostnadseffektiva val <i>Exempelvis att journalsystemet ska informera att det finns billigare alternativ även för läkemedel som inte är utbytbara på apotek.</i></p>	Koncernstab digitalisering	Kostnadseffektiv läkemedelsanvändning.	
<p>1.2. Benchmarking kring läkemedelsanvändning och kostnadseffektiva val inom VGR <i>Ta fram underlag och formulera måttal för kostnadseffektiva val, följsamhet till riktlinjer och kliniska resultat inom viktiga terapiområden/fokusområden. Benchmarking mellan verksamheter.</i></p>	Läkemedelskommittén	Kostnadseffektiv läkemedelsanvändning.	
<p>1.3. Ta fram ett strukturerat arbetssätt med nationell samverkan och regional tillämpning kring kostsamma och angelägna läkemedel <i>Fortsätta att aktivt delta i regionernas samverkan. Utveckla implementering, kommunikation och uppföljning regionalt. Tydliggöra ansvarsfördelningen.</i></p>	Avdelning specialiserad vård, läkemedel och medicintekniska produkter	Kostnadseffektiv läkemedelsanvändning.	Delområde Prioriteringar i genomförandeplan för omställningen.
<p>1.4. Ta fram och etablera ett regionalt arbetssätt för att hantera innovativa läkemedel utifrån kostnadseffektivitet och prioriteringar <i>Ordnat införande och strukturerat arbetssätt för att hantera innovativa läkemedel t.ex. ATMP (avancerade terapier) och precisionsmedicin. Koppling till aktivitet i omställningen om att ny kategori för innovativa metoder definieras.</i></p>	Hälso- och sjukvårdsutvecklingsdirektören	Kostnadseffektiv läkemedelsanvändning. Prioriteringar sker med etiska plattformen som grund.	Delområde Prioriteringar i genomförandeplan för omställningen.
<p>1.5. Förbättra uppföljning av ordnat införande av nya läkemedel</p>	Program- och prioriteringsrådet	Kostnadseffektiv läkemedels-	

<p><i>Utveckla och implementera ny uppföljningsmodell för införandet av nya läkemedel ur olika perspektiv t.ex. jämlikt införande, klinisk nytta och kostnadseffektivitet.</i></p>		<p>användning. Prioriteringar sker med etiska plattformen som grund.</p>	
<p>1.6. Identifiera åtgärder för att skapa förutsättningar för användning av läkemedel på rätt vårdnivå <i>Hitta vägar för att kostnadsansvar för läkemedel inte ska vara ett hinder för att gå mot en nära vård. Skapa tydlighet t.ex. genom beslut om vårdnivå, RMR:er, ordnad överföring, kostnadsansvar och regelverk.</i></p>	<p>Avdelning specialiserad vård, läkemedel och medicintekniska produkter</p>	<p>Fördelning av resurser är ändamålsenlig. Förutsättningar finns för användning av läkemedel på rätt vårdnivå.</p>	<p>Delområde Nära vård i genomförandeplan för omställningen.</p>
<p>1.7. Etablera arbetssätt för systematiskt arbete mot oegentlig förskrivning <i>Aktivt och strukturerat arbeta för att minska icke medicinskt motiverad läkemedelsförskrivning som bekostas av offentliga medel. Förutom starka ekonomiska incitament för VGR att jobba systematiskt med frågan finns även möjlighet att undanröja sådana patientsäkerhetsrisker som riskerar att uppstå till följd av oegentlig förskrivning.</i></p>	<p>Avdelning specialiserad vård, läkemedel och medicintekniska produkter</p>	<p>Kostnadseffektiv läkemedelsanvändning. Minskad oegentlig förskrivning.</p>	

2. Stöd till professionen i vårdmötet

Aktiviteter	Huvudansvarig för aktiviteten	Önskad effekt	Koppling till andra strategier och planer
<p>2.1 Se över kommunikationskanaler för information, rekommendationer och riktlinjer för att budskapen ska nå fram till vårdgivarna <i>T.ex. utveckla information på Vårdgivarwebben.</i></p>	<p>Avdelning specialiserad vård, läkemedel och medicintekniska produkter</p>	<p>Ökad kunskap och följsamhet till riktlinjer och rekommendationer för ökad kvalitet. Kostnadseffektiv läkemedelsanvändning.</p>	
<p>2.2 Fokus på att avstå och avsluta/sätta ut läkemedelsbehandling <i>Kan t.ex. innebära utbildning och att utveckla och implementera stöd som kan användas i patientmötet.</i></p>	<p>Läkemedelskommittén</p>	<p>Ökad kunskap och följsamhet till riktlinjer och rekommendationer för ökad kvalitet. Kostnadseffektiv läkemedelsanvändning. Minskade läkemedelsrelaterade skador.</p>	
<p>2.3 Öka fokus på effektivt multiprofessionellt samarbete för patienters läkemedelsbehandling och -hantering. <i>Skapa förutsättningar för klinisk farmaci och avdelningsfarmaci (vårdfarmaci) i VGR utifrån följsamhet till beslut i Koncernledning hälso- och sjukvård 2022.</i></p>	<p>Sjukvårdsapotek VGR</p>	<p>Minskade läkemedelsrelaterade skador. Säker användning och hantering av läkemedel.</p>	

2.4 Sammanställning av genomförda Millenniumaktiviteter i handlingsplan 2024/2025 för genomgång och analys av framtida behov inför nytt vårdinformationssystem	Processansvarig läkemedel	Säker användning och hantering av läkemedel.	
---	---------------------------	--	--

3. Säker läkemedelsanvändning och hög kvalitet för patienten

Aktiviteter	Huvudansvarig för aktiviteten	Önskad effekt	Koppling till andra strategier och planer
3.1 Utveckla de tekniska förutsättningarna för enklare biverkningsrapporteringen från vården <i>VGR bör verka för att öka biverkningsrapporteringen från vården avseende ovanliga eller misstänkta hittills okända biverkningar för nyare läkemedel. Detta kan göras t.ex. genom att arbeta för rapportering via journalsystem till Läkemedelsverket, och skapa förutsättningar för detta i vårdinformationssystem.</i>	Koncernstab digitalisering	Minskade läkemedelsrelaterade skador.	Delområde digitalisering i genomförandeplanen för omställningen.
3.2 Säkerställa fortsatt arbete med STRAMA:s arbete med antibiotikaanvändningen <i>Se Patientsäkerhetsplan och Stramas nyckeltal för slutenvård.</i>	Avdelning patientsäkerhet och medicinsk krisberedskap	Säker användning och hantering av läkemedel. God kunskap om läkemedel hos invånarna.	Patientsäkerhetsplan
3.3 Sjukhus hemma, säkerställa regional utveckling inom läkemedelsområdet <i>Framtagande av regionala rutiner och mallar för läkemedelsprocessen och läkemedelshantering som stöd till professionen och för ökad patientsäkerhet</i>	Processansvarig Sjukhus hemma	Säker användning och hantering av läkemedel.	Färdplan nära vård, Omställningsstrategin och Genomförandeplan omställningen

4. Säker till gång till läkemedel

Aktiviteter	Huvudansvarig för aktiviteten	Önskad effekt	Koppling till andra strategier och planer
<p>4.1 Etablera en regional struktur för att arbeta med restnoterade läkemedel på recept <i>Avser receptläkemedel samt information och stöd till vården. Koppling mot befintliga strukturer t.ex. Sjukvårdsapotek VGR och mot det nationella arbetet.</i></p>	<p>Avdelning specialiserad vård, läkemedel och medicintekniska produkter</p>	<p>Läkemedelsbrister kan hanteras.</p>	
<p>4.2 Bygga upp och etablera försörjningsberedskap för läkemedel <i>Med utgångspunkt i Tilläggsöverenskommelse om försörjningsberedskap för läkemedel 2022, 2023 och 2024 mellan staten och Sveriges Kommuner: 2026 - Implementera läkemedelsleveranser i egen regi, Försörjningsförvaltningen upprättar Regionalt Läkemedelslager som en del av Sjukvårdsapotek VGR. 2027 - Uppföljning av tillgång till läkemedel inom VGR:s definierade sortiment, fokus på lagernivåer och lagerparametrar, samt harmonisering med övriga försörjningsberedskapshöjande åtgärder inom regionen</i></p>	<p>Sjukvårdsapotek VGR</p>	<p>Försörjningsberedskapen är god.</p>	
<p>4.3 Implementera läkemedelsleveranser 2025 i enlighet med beslut <i>2026 - Implementera läkemedelsleveranser i egen regi, Försörjningsförvaltningen upprättar Regionalt Läkemedelslager som en del av Sjukvårdsapotek VGR. 2027 - Uppföljning av tillgång till läkemedel inom VGR:s definierade sortiment, mätetal - andel leveranser inom utsatt tid</i></p>	<p>Sjukvårdsapotek VGR</p>	<p>Försörjningsberedskapen är god. Läkemedelsbrister kan hanteras. Kostnads-effektiv läkemedelsanvändning.</p>	

5. Jämlik läkemedelsanvändning

Aktiviteter	Huvudansvarig för aktiviteten	Önskad effekt	Koppling till andra strategier och planer
<p>5.1 Genomföra aktiviteter enligt rapport om Omotiverade könsskillnader gällande förskrivning av läkemedel, hjälpmedel och tillgänglighet <i>Rekommenderade aktiviteter: Kunskapshöjande insatser, jämställdhetsintegrering av styrdokument, uppföljning av områden där omotiverade könsskillnader eller risk för omotiverade könsskillnader identifierats (SSN 2023-00161)</i></p>	Kunskapscentrum för jämlik vård	Tillgången till rekommenderad läkemedelsbehandling är jämlik.	
<p>5.2 Initiera och genomföra analys för att kunna identifiera ojämlikhet i läkemedelsanvändningen och därefter arbeta vidare med åtgärder <i>Utöver omotiverade könsskillnader kan ojämlikhet i läkemedelsanvändningen analyseras utifrån andra aspekter t ex ålder, bostadsort (inom regionen och jämfört med andra regioner), socioekonomi. Kunskapshöjande insatser t ex genom benchmarking kan genomföras.</i></p>	Avdelning specialiserad vård, läkemedel och medicintekniska produkter	Tillgången till rekommenderad läkemedelsbehandling är jämlik.	
<p>5.3 Bidra till utvecklingen av samverkan på nationell nivå (inom regionernas samverkansmodell för läkemedel) för jämlik introduktion av nya läkemedel <i>Se även punkt 1.4 och 1.7.</i></p>	Avdelning specialiserad vård, läkemedel och medicintekniska produkter	Tillgången till rekommenderad läkemedelsbehandling är jämlik.	

6. Hållbar läkemedelsanvändning ur ett miljöperspektiv

Aktiviteter	Huvudansvarig för aktiviteten	Önskad effekt	Koppling till andra strategier och planer
6.1 Se aktiviteter i Miljömål 2030 som gäller för VGR	Hållbarhetsavdelningen, Koncernstab regional utveckling	Minskad miljöpåverkan av läkemedelsanvändningen.	Miljömål 2030.

Information om handlingen

Handlingstyp: Plan

Gäller för: Strategiska hälso- och sjukvårdsnämnden

Innehållsansvar: Karin Looström Muth, (karlo2), Direktör

Godkänd av: Strategiska hälso- och sjukvårdsnämnden, (SSN),

Dokument-ID: SSN12937-108688567-9

Version: 2.0

Giltig från: 2026-04-24

Giltig till: 2027-12-31